

République VII 514b-515c

Le mythe de la caverne (Glaouon; Socrate) (2)
Les prisonniers construisent leur savoir

Ὅρα τοίνυν παρὰ τοῦτο τὸ τειχίον φέροντας ἀνθρώπους (514c) σκεύη τε παντοδαπὰ ὑπερέχοντα τοῦ τειχίου καὶ ἀνδριάντας (515a) καὶ ἄλλα ζῶα λίθινά τε καὶ ξύλινα καὶ παντοῖα εἰργασμένα, οἷον εἰκὸς τοὺς μὲν φθεγγομένους, τοὺς δὲ σιγῶντας τῶν παραφερόντων.

Ἄτοπον, ἔφη, λέγεις εἰκόνα καὶ δεσμώτας ἀτόπους.

Ὅμοίους ἡμῖν, ἦν δ' ἐγώ· τοὺς γὰρ τοιοῦτους πρῶτον μὲν ἑαυτῶν τε καὶ ἀλλήλων οἶε ἂν τι ἐωρακέναι ἄλλο πλὴν τὰς σκιάς τὰς ὑπὸ τοῦ πυρὸς εἰς τὸ καταντικρὺ αὐτῶν τοῦ σπηλαίου προσπιπούσας ;

Πῶς γάρ, ἔφη, εἰ ἀκινήτους γε τὰς κεφαλὰς ἔχειν ἠναγκασμένοι εἶεν διὰ βίου; (515b)

Τί δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταῦτόν τοῦτο;

Τί μήν;

Εἰ οὖν διαλέγεσθαι οἷοί τ' εἶεν πρὸς ἀλλήλους, οὐκ αὐτὰ ἠγεῖ ἂν τὰ ὄντα αὐτοὺς νομίζεῖν ὀνομάζειν, <ὀνομάζοντας> ἅπερ ὀρῶεν;

Ἀνάγκη.

Τί δ' εἰ καὶ ἠχῶ τὸ δεσμωτήριον ἐκ τοῦ καταντικρὺ ἔχοι; ὁπότε τις τῶν παριόντων φθέγγεται, οἶε ἂν ἄλλο τι αὐτοὺς ἠγεῖσθαι τὸ φθεγγόμενον ἢ τὴν παριούσαν σκιάν;

Μὰ Δί' οὐκ ἔγωγ', ἔφη.

Παντάπασι δὴ, ἦν δ' ἐγώ, οἱ τοιοῦτοι οὐκ ἂν ἄλλο τι (515c) νομίζοιεν τὸ ἀληθές ἢ τὰς τῶν σκευαστῶν σκιάς.

Πολλὴ ἀνάγκη, ἔφη.

Vocabulaire par ordre de fréquence :

fréquence 1 :

τὸ ἀληθές, οὓς : le vrai, la vérité

ἀναγκάζομαι : (ἠναγκασμένοι part parfait) je suis contraint de

ἀνάγκη (ἔστι) : c'est nécessaire, inévitable

βίος,ου (ὄ) : vie, moyens d'existence

διὰ +Γ : pendant, à travers, par

δια-λέγομαι : converser, discourir, discuter

εἰκός (ἔστιν) : c'est vraisemblable, logique (οἷον εἰκός : expression : comme il est naturel -incise)

ἐργάζομαι : travailler, produire, fabriquer

ἠγέομαι,οὔμαι : conduire; penser, croire

ἦν δ' ἐγώ : disais-je (incise)

νομίζω : penser, considérer comme

οἷός τ' εἶμι : je suis capable de (3ème pers : il est possible de...)

ὄντα (τά) : les choses qui existent

τοίνυν : certes, donc

φέρειν, οἶσω, ἠνεγκα (ἠνεγκον), ἐνήνοχα : porter

fréquence 2 :

ὁμοῖος , α, ον + D: semblable à
σιγάω, ᾧ : se taire

fréquence 3 :

ἀτόπος, ος, ον : étrange, absurde
ὀνομάζω : nommer
ὁπότε : quand
πάρειμι : passer à côté, s'approcher de , se présenter
σκεῦος , ουσ (τό) : objet, attirail, équipement, mobilier

fréquence 4 :

δεσμωτήριον,ου (τό): la prison

κεφαλή,ῆς (ῆ) : la tête

παντάπασι : entièrement, absolument

προσ-πίπτω : se jeter contre , se projeter

φθέγγομαι : émettre un son, parler

ne pas apprendre :

ἀκίνητος , ος, ον : qui ne peut pas bouger, immobile

ἀνδριάς,άντος (ό): la statue

εἰκών, όνος (ῆ) : l'image, le tableau

εἰργασμένος,η,ον : participe parfait passif de ἐργάζομαι

ἠχώ,οῦς (ῆ) : l'écho

κατ-αντικρύ + G: en face de

λίθινος,η,ον : de pierre

ξύλινος,η,ον : de bois

παντοδαπός,ή,όν : de toutes sortes

παντοῖος,α,ον : de toute espèce

παρα-φέρω : porter le long de, faire défiler

σκευαστός,ή,όν : préparé, apprêté, fabriqué

σκιά,ᾶς (ῆ) : l'ombre

Τί μήν; comment pourrait-on dire autre chose? Point de doute!

ὑπερέχω + G : se tenir au-dessus de, s'élever au dessus de